

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIEGBERT ALBER

fremsat den 18. maj 1999 *

A — Indledning

1. Denne anmodning om præjudiciel afgørelse, som er indgivet af Tribunal du travail de Mons (Belgien), vedrører fortolkningen af artikel 46b, stk. 2, sammenholdt med artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 — om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet¹, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1248/92 af 30. april 1992 (EFT L 136, s. 7) — i forbindelse med beregningen af alderspension til en arbejdstager efter den belgiske ordning.

2. Sagsøgeren i hovedsagen (herefter »sagsøgeren«) oppebærer en tysk pension for beskæftigelsesperioder tilbagelagt mellem 1938 og 1945. Efter at den kompetente tyske institution havde anerkendt retten til tysk pension, foretog den belgiske institu-

tion på ny en beregning af den belgiske pension.

3. Den relevante belgiske lovgivning² opstiller en såkaldt »krigsformodningsregel«, hvorefter »en arbejdstager, som i perioden mellem den 1. januar 1938 og den 31. december 1944 i denne egenskab har udøvet beskæftigelse, anses for at have fortsat denne beskæftigelse som arbejdstager på samme tidsmæssige betingelser og i hele perioden fra datoen for beskæftigelsens afslutning til den 31. december 1945«³. Denne lovsformodning afkræftes kun for de beskæftigelsesperioder, med hensyn til hvilke den pågældende kan gøre krav på pension i henhold enten til en anden belgisk ordning, med undtagelse af ordningen for selvstændige erhvervsdrivende, eller til en udenlandsk ordning⁴.

2 — Jf. artikel 32, stk. 1, i den kongelige anordning af 21.12.1967, *Moniteur belge* af 16.1.1968.

3 — Jf. forelæggelseskendelsens s. 3.

4 — De relevante afsnit af bestemmelsen er sålydende:

«...
Le travailleur salarié qui a exercé en cette qualité une activité au cours de la période comprise entre le 1er janvier 1938 et le 31 décembre 1944 est censé avoir continué cette activité de travailleur salarié dans les mêmes conditions de durée pendant toute la période se situant entre la date à laquelle son occupation a pris fin et le 31 décembre 1945.

«...
Cette présomption n'est renversée que pour les périodes d'occupation pour lesquelles l'intéressé peut prétendre une pension en vertu d'un autre régime belge, à l'exclusion de celui des travailleurs indépendants, ou d'un régime d'un pays étranger.

«...
Bestemmelsen blev ganske vist ophævet ved kongelig anordning af 4.12.1990, men det følger af artikel 50 i anordningen, at den fortsat finder anvendelse på pensioner, som reelt først begyndte at løbe før den 1.1.1991 (jf. *Moniteur Belge* af 20.12.1990).

* Originalsprog: tysk.

1 — Konsolideret udgave af Rådets forordning af 14.6.1971 (EFT 1992 C 323, s. 1).

4. Den foreliggende sag vedrører følgende tvist: Sagsøgeren ønsker at få anerkendt, at årene 1943 og 1944 skal medregnes ved beregningen af en belgisk arbejdstagerpension. Ifølge sagsøgte i hovedsagen, Office national des pensions (herefter »sagsøgte«) er formodningen om fast beskæftigelse i den omtvistede periode, som følger af artikel 32, stk. 1, i den kongelige anordning, afkræftet, idet sagsøgeren for denne periode modtager pension fra en udenlandsk institution.

5. Sagsøgeren er født den 18. juni 1922, og fik ved afgørelse af 30. september 1986 med virkning fra den 1. juli 1986 fra arbejdstagerordningen tildelt en belgisk alderspension beregnet på grundlag af et repræsentativt arbejdsforløb på 6/45-dele, som dækkede årene fra 1941 til 1946. I den forbindelse fandt lovsformodningen i artikel 32, stk. 1, i den kongelige anordning af 21. december 1967 anvendelse for årene 1943, 1944 og 1945.

6. Imidlertid blev det anerkendt, at sagsøgeren var blevet deporteret til tvangsarbejde i perioden mellem 29. marts 1943 og 30. april 1945, i hvilken periode han var blevet tvunget til at arbejde i Luckenwalde, beliggende i den — nu tidligere — Tyske Demokratiske Republik. Eftersom Den Tyske Demokratiske Republik ikke udbe-

talte pension i en sådan situation, blev der ikke ansøgt om pension.

7. Efter Tysklands genforening i 1990 indgav sagsøgeren den 4. maj 1994 ansøgning om tysk pension. Den kompetente tyske institution, Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz, tilkendte ham ved afgørelse af 6. juli 1995 ret til en ydelse fra Forbundsrepublikken Tyskland med et årligt beløb på 465,12 DEM for perioden fra den 29. marts 1943 til den 30. april 1945.

8. Den tyske institutions indrømmelse af en ret til en ydelse medførte, at den belgiske institution foretog en ny pensionsberegning. Ved afgørelse af 31. juli 1995 tilkendte den sagsøgeren pension for årene 1941, 1942, 1945 og 1946⁵.

9. I forbindelse med fastsættelsen af pensionsydelse, som efter fællesskabsretten foretages på grundlag af artikel 46 i forordning nr. 1408/71, viste det sig, at summen af de to modtagne pensioner (4/45-dele plus 2/45-dele) var mindre end det beløb, der var garanteret i henhold til en belgisk pension for de samme år (6/45-dele), hvorfor sagsøgeren fik tilkendt et

5 — Året 1946 blev anerkendt på grund af den militærtjeneste, som han havde afgjort i denne periode.

pensionstillæg for at nå op på det teoretiske beløb for den belgiske pension.

gelse ikke havde været fastsat, var det blevet udbetalt to pensionsbeløb for ét bidrag eller for de samme år. Der er ikke tale om sammenlægning, men om et fiktivt sammenfald af forsikringsperioder.

10. Den 30. januar 1996 indgav sagsøgeren en anmodning om fornyet beregning af pensionen i henhold til forordning nr. 1408/71, som affattet ved forordning nr. 1248/92⁶.

11. Denne anmodning førte til den omtvistede afgørelse, som blev meddelt sagsøgeren den 16. april 1996, og hvori sagsøgte nægter fortsat at anvende krigsformodningsreglen for 1943 og 1944. Sagsøgeren indbragte derefter afgørelsen for domstolene.

12. Den nationale ret er overbevist om, at denne bedømmelse er korrekt. I den forbindelse støtter retten sig til argumentationen fra den »auditeur«, som medvirkede i hovedsagen (det offentlige repræsentant). Ifølge denne finder lovsformodningen kun anvendelse, såfremt der ikke reelt er indbetalt bidrag, som allerede eller ligeledes stifter ret til en pension for samme periode. Der er tale om en regel om erhvervelse af rettigheder, en betingelse for tildeling, ikke om en kumulationsregel. Hvis denne betin-

13. Den forelæggende ret fastslår videre, at de beløb, som Tyskland havde udbetalt til sagsøgeren, ikke udgjorde en erstatning som følge af, at han blev deporteret til tvangsarbejde, men tværtimod skulle betragtes som en alderspension som følge af ydelser præsteret i Tyskland.

14. Med hensyn til beregningen ifølge fællesskabsretten af den pension, som skal udredes til sagsøgeren fra den belgiske ordning, har den forelæggende ret allerede delvist givet sagsøgeren medhold. Før den træffer sin endelige afgørelse, anmoder den imidlertid Domstolen om at afklare, om en bestemmelse — hvorefter krigsformodningsreglen afkræftes, såfremt en forsikringsperiode, for hvilken der faktisk også betales en pension, er tilbagelagt i et andet land, udgør en bestemmelse om forbud mod dobbeltydelser i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordning nr. 1408/71 ifølge affattelsen efter forord-

6 — Rådets forordning nr. 1248/92 af 30.4.1992 om ændring af forordning nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT L 136, s. 7). Forordningen er allerede indarbejdet i den konsoliderede udgave af forordning nr. 1408/71, som blev offentliggjort i EFT C 325 af 10.12.1992.

ning nr. 1248/92 — ikke kan finde anvendelse⁷ ved beregningen af en pension, der udelukkende foretages på grundlag af bestemmelser, som den kompetente institution skal tage hensyn til⁸.

15. Den forelæggende ret har i sin anmodning om en præjudiciel afgørelse formuleret sine spørgsmål på følgende måde:

»Forpligter de nye bestemmelser i forordning (EØF) nr. 1248/92 Belgien til at anerkende, at en ydelsesberettiget har ret til en alderspension beregnet på grundlag af en beskæftigelsesperiode, som delvis dækker de år, hvori formodede eller fiktive ydelser skal bogføres — medmindre den pågældende kan gøre krav på en pension i henhold til en udenlandsk ordning for disse beskæftigelsesperioder (krigsformodningsreglen, jf. artikel 32, stk. 1, i den kongelige anordning af 21.12.1967 om den almindelige ordning for alders- og efterladtepension til arbejdstagere før dens ændring ved kongelig anordning af 14.12.1990, men som dog fortsat finder anvendelse på alderspensioner, som blev udbetalt for første gang før den 1.1.1991), hvorimod den pågældende netop fik tilkendt retten til pension fra Tyskland baseret på faktiske ydelser, svarende til de formodede eller

fiktive ydelser, som kan tages i betragtning i henhold til den belgiske lovgivning?

Der opstår med andre ord det spørgsmål, om de nye bestemmelser i forordning (EØF) nr. 1248/92 skal fortolkes således, at de tillader sammenlægning uden nedsættelse, inddragelse eller bortfald af en alderspension, som en belgier er blevet tilkendt af Belgien, og som delvis beregnes på grundlag af formodede eller fiktive ydelser efter krigsformodningsreglen i artikel 32, stk. 1, i den kongelige anordning af 21. december 1967 (med den undtagelse, som følger af bestemmelsen, og hvorefter den pågældende ikke kan gøre krav på en pension fra en udenlandsk ordning for disse beskæftigelsesår) suppleret af en alderspension fra Tyskland beregnet på grundlag af faktiske ydelser for samme periode, eller om den ved artikel 32, stk. 1, i den kongelige anordning af 21. december 1967 indførte undtagelse (hvorefter krigsformodningsreglen ikke finder anvendelse, hvis den pågældende kan gøre krav på en pension i henhold til en udenlandsk ordning for de samme beskæftigelsesår) ikke tværtimod udgør en bestemmelse om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald, som er uanvendelig i henhold til de nye bestemmelser i forordning (EØF) nr. 1248/92.«

16. Sagsøgte og Kommissionen har afgivet indlæg i sagen. Jeg vender tilbage til deres argumentation i forbindelse med den retlige bedømmelse.

7 — Jf. artikel 46, stk. 2, litra a), nr. i), i forordning nr. 1408/71.
8 — Jf. artikel 46b, stk. 2, i forordning nr. 1408/71.

B — Stillingtagen

17. Sagsøgte har med henvisning til retspraksis⁹, anført, at Domstolen for så vidt angår beregningen af pensionsrettigheder har knæsat princippet om den mest gunstige behandling. Ifølge sagsøgte skal der ved valget mellem på den ene side en løsning, som følger af en rent national beregning — bl.a. på grundlag af de bestemmelser om forbud mod dobbeltydelser, der er fastsat i medlemsstatens ordning — og på den anden side en fællesskabsretlig beregningsmetode, ifølge hvilken bestemmelser om forbud mod dobbeltydelser, som er fastsat i medlemsstatens ordning, ikke skal finde anvendelse, tages udgangspunkt i den mest gunstige.

18. Sagsøgte finder — med henvisning til Romano-dommen¹⁰ og Di Crescenzo og Casagrande-dommen¹¹, som vedrørte en belgisk lovgivning om anerkendelse af fiktive forsikringsperioder til fordel for minearbejdere, hvilket Domstolen kvalificerede som en bestemmelse om forbud mod dobbeltydelser — at lovgivningen her er fundamentalt forskellig fra den i disse sager omhandlede. Krigsformodningsreglen kan afkræftes. Denne bevisregel udgør i Belgien en legal betingelse for at tilkende pension. Lovsformodningen, som omfatter visse perioder, kan afkræftes, såfremt det godt-

gøres, at der er tilbagelagt beskæftigelsesperioder, som udløser ret til pension, og udgør ikke en bestemmelse om forbud mod dobbeltydelser. Ifølge sagsøgte er ratio legis i denne regel at hindre tildeling af flere pensioner for samme periode.

19. Eftersom den omtvistede regel udgør en betingelse for at opnå retten, kan der ikke være tale om en bestemmelse om nedsættelse, idet kun anerkendte ydelser kan gøres til genstand for nedsættelse.

20. Sagsøgte foreslår, at det præjudicielle spørgsmål besvares på følgende måde:

Begrebet bestemmelse om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald i artikel 12 og artikel 46 i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at det ikke omfatter en national regel, der som betingelse for at tilkende en ret, opstiller en bevisregel med en i loven fastsat krigsformodning, der kan afkræftes, såfremt visse forsikringsperioder er tilbagelagt under en anden indenlandsk eller udenlandsk ordning.

9 — Jf. s. 4 i sagsøgetes skriftlige indlæg: dom af 21.10.1975, sag 24/75, Petroni, Sml. s. 1149, af 16.5.1979, sag 236/78, Mura, Sml. s. 1819, af 4.6.1985, sag 58/84, Romano, Sml. s. 1679, af 4.6.1985, sag 117/84, Ruzzu, Sml. s. 1697, af 13.3.1986, sag 296/84, Sinatra, Sml. s. 1047, af 24.9.1987, sag 37/86, Coenen, Sml. s. 3589, af 17.12.1987, sag 323/86, Collini, Sml. s. 5489, af 18.4.1989, sag 128/88, Di Felice, Sml. s. 923, af 21.3.1990, sag C-199/88, Cabras, Sml. I, s. 1023, og af 11.6.1992, forenede sager C-90/91 og C-91/91, Di Crescenzo og Casagrande, Sml. I, s. 3851.

10 — Jf. ovenfor i fodnote 9.

11 — Jf. ovenfor i fodnote 9.

21. Kommissionen har for det første anført, at de omtvistede pensionsydelser utvivlsomt udgør ydelser af samme art i forordning nr. 1408/71's forstand. Kommissionen konkluderer på grundlag af en

sammenligning mellem de relevante bestemmelser i deres affattelse af henholdsvis før og efter 1. juli 1992, at »bestemmelser om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald« ikke efter nogen af forordningens udgaver kan danne grundlag for at beregne en pension fra den belgiske ordning. Ifølge Kommissionen er spørgsmålet herefter alene, om artikel 32, stk. 1, i kongelig anordning af 21. december 1967¹² udgør en bestemmelse om forbud mod dobbeltydelser i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 46b i forordning nr. 1408/71.

22. Kommissionen har til brug for besvarelsen af dette spørgsmål foretaget en nøjere gennemgang af Romano-sagen¹³ og Conti-sagen¹⁴. I disse sager var fiktive forsikringsår¹⁵ og et supplement¹⁶ blevet nedsat i et omfang svarende til de faktiske beskæftigelsesår i henhold til en anden ordning eller svarende til et pensionskrav, som var stiftet under sådanne omstændigheder. Domstolen kvalificerede disse beregningsregler som bestemmelser om forbud mod dobbeltydelser i forordning nr. 1408/71's forstand. Ifølge Kommissionen kan denne vurdering ikke uden videre overføres til den foreliggende sag. I henhold til den her omtvistede regel tildeles der ikke fiktive år således forstået, at der medregnes perioder, der *ikke er tilknyttet nogen bestemt periode*. Tværtimod er der tale om en formodning om, at den pågældende har haft en beskæftigelse i Belgien i en

bestemt periode. Denne formodning kan afkræftes. I bund og grund er der tale om en bevisregel.

23. Kommissionen foreslår følgende besvarelse af det præjudicielle spørgsmål:

Bestemmelser som de, der er omhandlet i artikel 32, stk. 1, i kongelig anordning af 21. december 1967, er ikke bestemmelser om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald i forordning nr. 1408/71's forstand.

Bedømmelse

24. Det følger af artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning nr. 1408/71, at den kompetente institution først skal foretage en beregning af størrelsen af den ydelse, som skulle udredes i henhold til de bestemmelser, den er forpligtet til at anvende. I denne henseende finder bestemmelserne i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald

12 — Jf. ovenfor i fodnote 4.

13 — Jf. ovenfor i fodnote 9.

14 — Dom af 22.10.1998, sag C-143/97, Sml. I, s. 6365.

15 — Jf. for så vidt angår Romano-sagen ovenfor i fodnote 9.

16 — Jf. for så vidt angår Conti-sagen ovenfor i fodnote 14.

i henhold til forordningens artikel 46b, stk. 2, kun anvendelse på visse ganske bestemte betingelser, som klart er fastlagt i stk. 2, litra a), og b)¹⁷, men som ikke er opfyldt i den foreliggende sag.

25. På denne baggrund er udgangspunktet, at bestemmelserne om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald i forordning nr. 1408/71's forstand ikke kan finde anvendelse på beregningen af den belgiske pension. Dermed afhænger det hele af, om medlemsstatens bestemmelse om, at den såkaldte krigsformodningsregel kan afkræftes, såfremt der føres bevis for forsikringsperioder, som udløser en ret til pension fra en anden indenlandsk eller udenlandsk ordning, skal betragtes som en bestemmelse om nedsættelse.

26. I Conti-dommen af 22. oktober 1998¹⁸ gav Domstolen følgende definition af en bestemmelse om nedsættelse:

»En national regel må kvalificeres som en bestemmelse om nedsættelse, når den beregning, den fastlægger, har til virkning, at det pensionsbeløb, den pågældende har krav på som følge af, at han har krav på en ydelse i en anden medlemsstat, nedsættes«¹⁹.

17 — »... såfremt det drejer sig om:

- a) en ydelse, hvis størrelse er uafhængig af længden af de tilbagelagte forsikrings- eller bopælsperioder, og som er anført i bilag IV, afsnit D,
- eller
- b) en ydelse, hvis størrelse fastsættes på grundlag af en fiktiv periode, der anses for at være tilbagelagt mellem tidspunktet for forsikringsbegivenhedens indtræden og et senere tidspunkt...«

18 — Jf. ovenfor i fodnote 14.

19 — Samme dom, præmis 25.

27. I den foreliggende sag skal det dog først undersøges, i hvilket omfang den pågældende har »krav« på en pension. I første omgang skal der derfor tages stilling til betingelserne for at opnå retten, før der i anden omgang tages stilling til beregningen som en eventuel nedsættelse, som er genstand for denne definition.

28. Det fremgår ganske vist af de faktiske omstændigheder i hovedsagen, at sagsøgeren først fik tildelt en belgisk pension — endda i adskillige år — som blev nedsat under hensyn til den tyske pension, han senere modtog. Såfremt forholdet bedømmes ud fra resultatet, kan de faktiske omstændigheder i sagen ved første øjekast henføres under definitionen af en »bestemmelse om nedsættelse«. Man kan dog ikke se bort fra, at den kronologiske rækkefølge af begivenhederne er en nødvendig konsekvens af den politiske udvikling i forbindelse med Tysklands genforening. Denne kronologi er uden forbindelse til strukturen i de bestemmelser, som danner grundlag for beregningen af pensionen. Med henblik på at foretage en korrekt vurdering af disse bestemmelser må man stille det berettigede spørgsmål, hvorledes pensionen skulle have været beregnet, hvis en ret til pension svarende til samtlige de beskæftigelsesperioder, som var tilbagelagt i Tyskland, allerede havde været anerkendt på det tidspunkt, ansøgningen blev indgivet.

29. Der er formentlig ingen tvivl om, at krigsformodningsreglen i henhold til de belgiske bestemmelser allerede ville have

været udeladt for de perioder, som var blevet anerkendt af den tyske institution (fra 29.3.1943 til 30.4.1945). Dermed ville man i forhold til den første pension, der blev udbetalt i Belgien, alene have lagt 4/45-dele til grund i forbindelse med den generelle pensionsordning, og der havde ikke været tale om nogen nedsættelse, end ikke begrænset til det resultat, der var opnået ved beregningen af beløbet for den først tildelte pension.

30. For så vidt som konstateringen af, at der skal udredes pension, altid forudsætter, at der også skal foretages en beregning, må det nøje sikres, at det pensionsbeløb, som efter sammenligning er mindre, ikke blot følger af anvendelsen af en simpel beregningsregel, idet Domstolen i Conti-dommen klart udtalte:

»Det skal understreges, at det ikke er muligt at undtage de nationale bestemmelser om nedsættelse fra de betingelser og begrænsninger for deres anvendelse, som er fastsat i forordning nr. 1408/71 ved at kvalificere dem som beregningsklausuler«²⁰.

31. I den foreliggende sag kan der ses bort fra denne risiko, for så vidt som krigsformodningsreglen finder anvendelse på et tidligere stadium end den egentlige pensionsberegning. Tildeling af pension foretages på grundlag af konstateringen af samtlige relevante perioder i henhold til bestemmelserne i pensionsforsikringen, dvs. de beskæftigelsesperioder, som medfø-

rer tvungent medlemskab af den sociale sikring eller hermed sidestillede perioder²¹. Det er på dette stadium, at krigsformodningsreglen i henhold til de belgiske bestemmelser finder anvendelse. Såfremt arbejdstageren ikke formår at føre det fulde bevis for, at han har tilbagelagt en relevant beskæftigelsesperiode i henhold til bestemmelserne i pensionsforsikringen for krigsårene, hvilket kan skyldes forskellige forhold af såvel faktisk som administrativ art, formodes det — blot der foreligger en kort beskæftigelsesperiode — at arbejdstageren i alle krigsårene udøvede en beskæftigelse, som medførte et tvungent medlemskab af den sociale sikring.

32. Dette arrangement til fordel for arbejdstageren, der er begrundet i ønsket om at fastsætte et i videst muligt omfang ubrudt beskæftigelsesforløb og skyldes de vanskelige forhold under krigen, har ingen berettigelse, såfremt det kan godtgøres, at arbejdstageren har tilbagelagt relevante beskæftigelsesperioder i forhold til indlandske eller udenlandske bestemmelser om pensionsforsikring, der også er grundlag for et reelt krav på pension.

33. Ser man isoleret på det sidstnævnte kriterium om, at der skal foreligge et pensionskrav, som helt utvivlsomt er blevet indført til fordel for arbejdstagerne, kan det misforstås, da det på baggrund heraf kunne konkluderes, at en eventuel pensionsydelse fra en udenlandsk ordning fradrages i

20 — Samme dom, præmis 24.

21 — Det kan f.eks. være perioder med sygdom, uarbejdsdygtighed eller arbejdsløshed.

pensionen fra den indenlandske ordning. Denne argumentation bør dog ikke sløre, at krigsformodningsreglen systematisk finder anvendelse på det tidspunkt, hvor pensionskravet fastslås. Den belgiske lovgiver har — samtidig med opstillingen af det kvalitative kriterium om »pensionsgivende beskæftigelsesperioder« — som gyldig dokumentation for beskæftigelsesperioder kun accepteret de perioder, der reelt bogføres til fordel for arbejdstageren i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i pensionsbestemmelserne.

34. På denne baggrund skal krigsformodningsreglen betragtes som en bevisregel, der er indført på baggrund af de konkrete forhold under krigen med henblik på at godtgøre de relevante perioder i henhold til pensionsbestemmelserne, idet denne formodning dog ikke finder anvendelse, når der er ført bevis for de perioder, der skal medregnes i henhold til bestemmelserne om pensionsforsikring fra en anden ordning. Kvalifikationen af krigsformodningsreglen som bevisregel anfægtes i princippet ikke af, at den belgiske pension, som det er tilfældet i hovedsagen, faktisk senere nedsættes på grundlag af de reelle og politiske forhold i Tyskland.

bestemmelse om nedsættelse, bemærkes, at ordningen med krigsformodningsreglen og afkræftelsen heraf allerede finder anvendelse på det tidspunkt, hvor det skal afgøres, om betingelserne for at tilkende pension er opfyldt.

36. Til støtte for dette synspunkt bemærkes, at strukturen i de belgiske pensionsregler, som dannede grundlag for Romano-sagen²², Di Crescenzo og Casagrande-sagen²³ samt Conti-sagen²⁴, og som Domstolen anså for at være bestemmelser om nedsættelse, er fundamentalt forskellige fra de i hovedsagen omhandlede bestemmelser. I alle tre omtalte sager var der tale om en fast forhøjelse af en pension, der var erhvervet gennem de godtgjorte beskæftigelsesperioder — enten som fiktive år eller som supplement — således at der kunne udbetales en pensionsydelse svarende til et fuldt beskæftigelsesforløb. Derimod vedrører den foreliggende sag udfyldningen af visse bevismæssige huller, som netop skal tidsfæstes.

37. Også formålene med bestemmelserne er vidt forskellige. Mens de bestemmelser, der

35. Henset til Domstolens definition — som er omtalt ovenfor i punkt 26 — af en

22 — Jf. ovenfor i fodnote 9.

23 — Jf. ovenfor i fodnote 9.

24 — Jf. ovenfor i fodnote 14.

blev undersøgt i de tre domme²⁵, udgjorde en slags »kompensation«, som var begrundet i den pågældende persons forhold og det udførte arbejde (minimum 25 års beskæftigelse i minerne), er der her tale om via en bevisregel at mindske problemerne hidrørende fra de vanskelige sociale og politiske forhold i krigsårene, dels hvad angår udøvelsen af en fast erhvervsmæssig beskæftigelse, dels hvad angår godtgørelsen af en sådan beskæftigelse. De ovennævnte domme medfører således ikke, at den omtvistede nationale bestemmelse skal betegnes som en bestemmelse om nedsættelse i forordning nr. 1408/71's forstand.

38. Heller ikke billighedsbetragtninger fører til et andet resultat end det ovenfor fremførte synspunkt. Det må antages, at hverken den belgiske lovgiver eller fællesskabslovgiver har ønsket, at arbejdstagere, som muligvis var pålagt tvangsarbejde under krigen i en anden medlemsstat, af den grund ved pensionsalderen står med en pension, som giver dem dårligere vilkår i forhold til den situation, at de ikke havde haft nogen forsikringspligtig beskæftigelse, eller en beskæftigelse, der ikke kunne bevises.

39. For det første må det ud fra et teoretisk synspunkt erkendes, at der for så vidt angår

25 — Romano-sagen, jf. ovenfor i fodnote 9, Di Crescenzo og Casagrande-sagen, jf. ovenfor i fodnote 9, og Conti-sagen, jf. ovenfor i fodnote 14.

de perioder, hvor krigsformodningsreglen ikke kan finde anvendelse, udbetales pension fra en anden ordning²⁶, og at det potentielle tab af ydelsen for disse perioder modsvares af en ret, som kan materialiseres.

40. For det andet skal der i forbindelse med pensionsberegningen i henhold til fællesskabsbestemmelserne foretages en beregning af den selvstændige pension²⁷ derefter af pro rata-pensionen²⁸, som er en brøkdel af det teoretiske beløb²⁹, hvorved det udbetalte beløb er det højeste af de to³⁰. I den forbindelse burde summen af samtlige pensionsydelse danne grundlag for betaling af et beløb, der mindst svarer til det beløb, arbejdstageren ville have opnået, såfremt han kun havde haft beskæftigelse under én national ordning. I overensstemmelse med artikel 50 i forordning nr. 1408/71 kan der som en korrigerende foranstaltning oppebæres et tillæg, der skal udredes af institutionen i den medlemsstat, hvor den ydelsesberettigede er bosat.

41. Billighedsgrunde ses derfor ikke at kunne anfægte en løsning baseret på systematiske overvejelser.

26 — Her er der tale om en betingelse, som er fastsat i den omtvistede bestemmelse med henblik på afkræftelse af formodningen.

27 — Jf. artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning nr. 1408/71.

28 — Jf. artikel 46, stk. 2, litra b), i forordning nr. 1408/71.

29 — Jf. artikel 46, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71.

30 — Jf. artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71.

Forslag til afgørelse

42. På baggrund af ovenstående foreslår jeg, at det præjudicielle spørgsmål besvares på følgende måde:

En bestemmelse, hvorefter den såkaldte »krigsformodningsregel« (som indebærer en formodning om fortsat forsikringspligtig beskæftigelse under Anden Verdenskrig) afkræftes, såfremt der føres bevis for forsikringsperioder tilbagelagt i et andet land, som danner grundlag for en pensionsret fra en ordning i en anden medlemsstat, udgør ikke en bestemmelse i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald, der — hvis den skulle betragtes som sådan — skulle tilsidesættes i overensstemmelse med artikel 46b, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71, som affattet ved Rådets forordning (EØF) nr. 1248/92 af 30. april 1992, ved beregningen af en pension i henhold til forordningens artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i).